

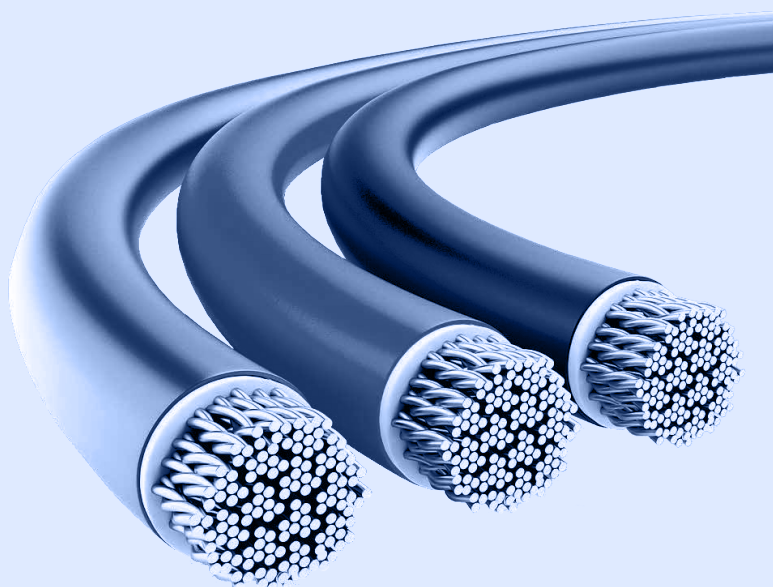

Potencjał eksportowy przedsiębiorstw w Małopolsce

Streszczenie

Małopolskie Obserwatorium
Rozwoju Regionalnego

Departament
Polityki Regionalnej

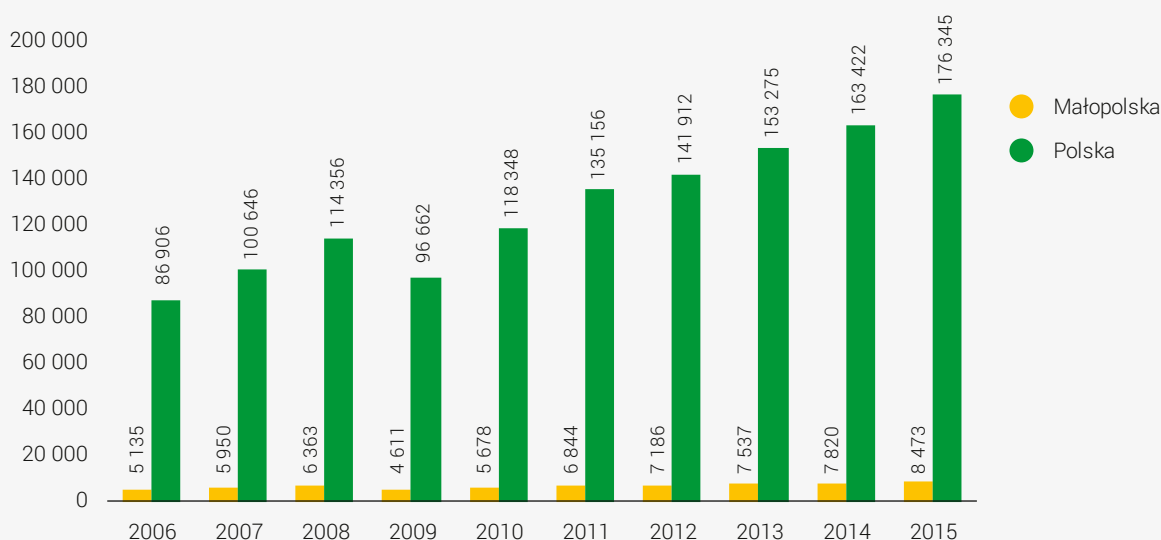

STRESZCZENIE

Wartość małopolskiego eksportu w 2015 roku wyniosła **8,5 mld euro**, natomiast wartość eksportu w całym kraju to **176,3 mld euro**. W stosunku do roku poprzedniego eksport w Małopolsce wzrósł o **8%**, natomiast o **11%** powiększył się eksport Małopolski w okresie 2013–2015 (co stanowiło piąty najlepszy wynik w kraju). Wskaźnik udziału w eksporcie do udziału w tworzeniu PKB dla Małopolski ukształtował się w tym okresie na poziomie 0,61. Wartość eksportu per capita Małopolski w 2015 roku to **2,5 tys. euro**, w stosunku do średniej krajowej na poziomie **4,6 tys. euro**. W Małopolsce eksportuje **3,4 tys. firm** (czwarte miejsce w kraju). W 2010 małopolscy eksporterzy stanowią **7%** ogólnej liczby polskich eksporterów, a w 2015 roku było to już **7,8%**.

Wykres I. Wartość eksportu Małopolski i Polski w latach 2006–2015 (mln euro)

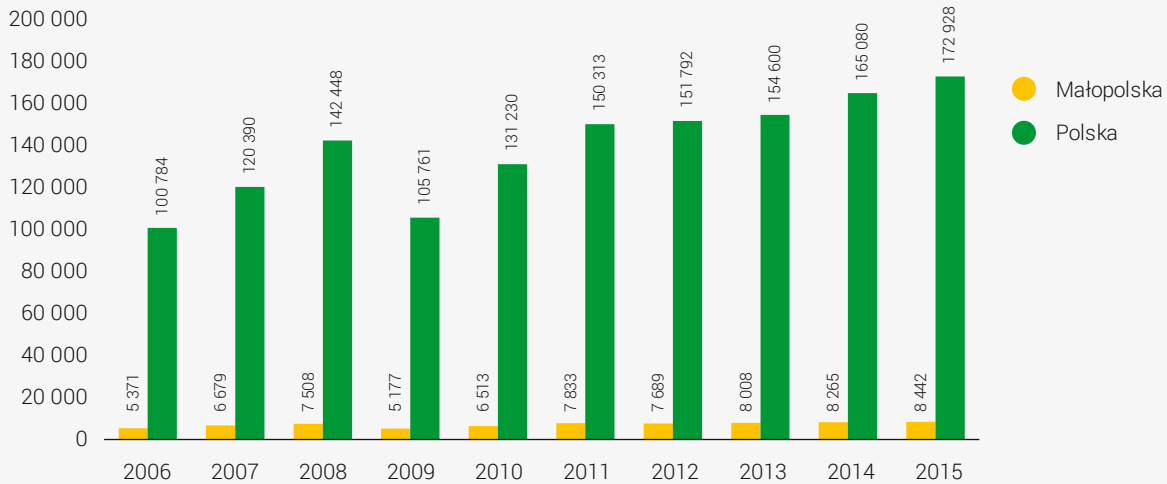

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pochodzących z Izby Celnej w Warszawie oraz: Małopolskie Obserwatorium Gospodarki, *Handel zagraniczny w Polsce i Małopolsce w latach 2009–2010*, Kraków 2011.

Wartość małopolskiego importu wyniosła **8,4 mld euro** w 2015 roku, w całej Polsce było to **172,9 mld euro (4,9 % wkładu w krajowy import)**. Jeśli chodzi o import, to na jednego mieszkańca Małopolski przypada **2,5 tys. euro**, co stanowiło **56%** wartości krajowej. W Małopolsce importuje **4 tys.** podmiotów gospodarczych. Do **8,4% z 7,9%** wzrósł udział małopolskich firm w ogólnej liczbie polskich importerów w latach 2010–2015. W 2015 roku eksport osiągnął rekordowy poziom **176,3 mld euro** i jednocześnie odnotowano nadwyżkę w wymianie handlowej na poziomie **3,4 mld euro**. W 2015 można odnotować brak wkładu Małopolski w dodatnie saldo krajowej wymiany zagranicznej. Wskaźnik pokrycia importu eksportem w Małopolsce osiągnął wartość **100%**.

Wykres II. Wartość importu do Małopolski i Polski w latach 2006–2015 (mln euro)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pochodzących z Izby Celnej w Warszawie oraz: Małopolskie Obserwatorium *Gospodarki, Handel zagraniczny w Polsce i Małopolsce w latach 2009–2010*, Kraków 2011.

Analizy zmian w handlu zagranicznym Małopolski **w latach 2006–2015**, doprowadziły do identyfikacji trzech wyraźnych faz. W pierwszej fazie lat 2006–2007 udział Małopolski w handlu, a szczególnie w eksporcie krajowym dochodził do 6% i z obecnej perspektywy może być oceniony jako stosunkowo wysoki. Co szczególnie ważne, udział w krajowym eksporcie przekraczał udział w krajowym imporcie. W latach 2006 i 2007 udział w krajowym eksporcie ustabilizował się na poziomie 5,9%, podczas gdy udział w imporcie rósł odpowiednio od 5,33% do 5,55%. Załamanie gospodarcze związane ze światowym kryzysem finansowym szczególnie silnie dotknęło wymianę handlową Małopolski. Wymiana handlowa województwa małopolskiego weszła **w fazę lat 2008–2009** – znaczącego spadku – także w stosunku do wymiany krajowej. Począwszy od 2008 roku udział małopolskiego eksportu w ciągu dwóch lat spadł o ponad 1 punkt procentowy. Proporcja nie zmieniła się wraz z odbiciem handlu zagranicznego w 2010 roku i wynosiła 4,8%. Do 2008 roku udział małopolskiego eksportu w handlu zagranicznym Polski przewyższał udział importu. W 2009 roku odsetki praktycznie się zrównały, a w 2010 roku udział Małopolski w imporcie o 5 promili przewyższał już udział w krajowym eksporcie. **Trzeci okres, lata 2010–2015**, zaznaczył się generalną stabilizacją udziału Małopolski w handlu krajowym. Po niewielkich fluktuacjach w 2015 roku udział w krajowym eksporcie i imporcie wrócił niemal dokładnie do stanu z roku 2010 (w eksporcie 4,80%, w imporcie 4,88%). Stwierdzono, iż w pewnym sensie handel regionu nadal nie może wyjść z sytuacji spadku udziału w handlu krajowym, spowodowanego niekorzystnymi zmianami na rynkach zewnętrznych, co potwierdza wysoką wrażliwość handlu województwa na uwarunkowania zewnętrzne.

Najważniejszym partnerem handlowym Małopolski są **Niemcy**. W 2015 roku eksport do tego kraju wyniósł ponad **2 mld euro**. Z kolei do krajów **starej Unii (UE-15)** trafiły towary i usługi o wartości **5 mld euro**. O **19%** zwiększył się eksport Małopolski **w latach 2014–2015**

do krajów starej Unii. Eksport na tym kierunku zapewnia **60%** całej wartości eksportu. Eksport do nowych krajów Unii (**UE-12**), wyniósł **2,1 mld euro** (prawie 25% wartości całkowitego eksportu). Wartość eksportu w 2015 roku na rynki wschodnich sąsiadów, **to 363 mln euro** (Rosja, Ukraina, Białoruś), a rynki Dalekiego Wschodu **136 mln euro**. Ponad 52% małopolskiego eksportu kierowane jest do pięciu największych odbiorców: Niemiec, Czech, Francji, Słowacji i Wielkiej Brytanii. W samych Niemczech sprzedawane jest 24% całego eksportu. Eksport województwa małopolskiego odznacza się silną koncentracją geograficzną (71% eksportu trafiło do 10 największych odbiorców). W stosunku do innych regionów odnotowano bardzo niski udział Małopolski w eksporcie do krajów tak zwanej starej Unii (z wyłączeniem Niemiec). Udział ten w 2015 wynosił tylko 5% krajowego eksportu do tej grupy krajów. Specyfiką małopolskiego eksportu w stosunku do krajowego jest znaczna ekspansja na rynki Słowacji i Czech. Małopolski eksport w niewielkim stopniu wychodzi poza Europę. W dalszej kolejności partnerzy firm z regionu pochodzą z Azji i Ameryki Północnej (Stany Zjednoczone). Podobnie kształtuje się sytuacja w imporcie. Tak naprawdę poza Europą znaczący strumień przywozu pochodzi jedynie z Azji.

Mapa I. Wartości eksportu w Polsce i Małopolsce w podziale na kontynenty (mld euro)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pochodzących z Izby Celnej w Warszawie.

Małopolski eksport można określić jako silnie skoncentrowany pod względem towarowym. Aż **63%** jego wartości przypada na **100 produktów**. Odpowiednio **25 wiodących produktów** generowało **39% wartości** eksportu, a **5 produktów** dawało w ujęciu wartościowym **15% przychodów** z eksportu. Warto dostrzec silną tendencję wzrostu eksportu produktów związanych z branżą motoryzacyjną. Wśród produktów czołowe miejsca zajmują: Ciągniki drogowe, Chłodnice do pojazdów samochodowych, Sprzęt elektryczny, oświetleniowy w pojazdach

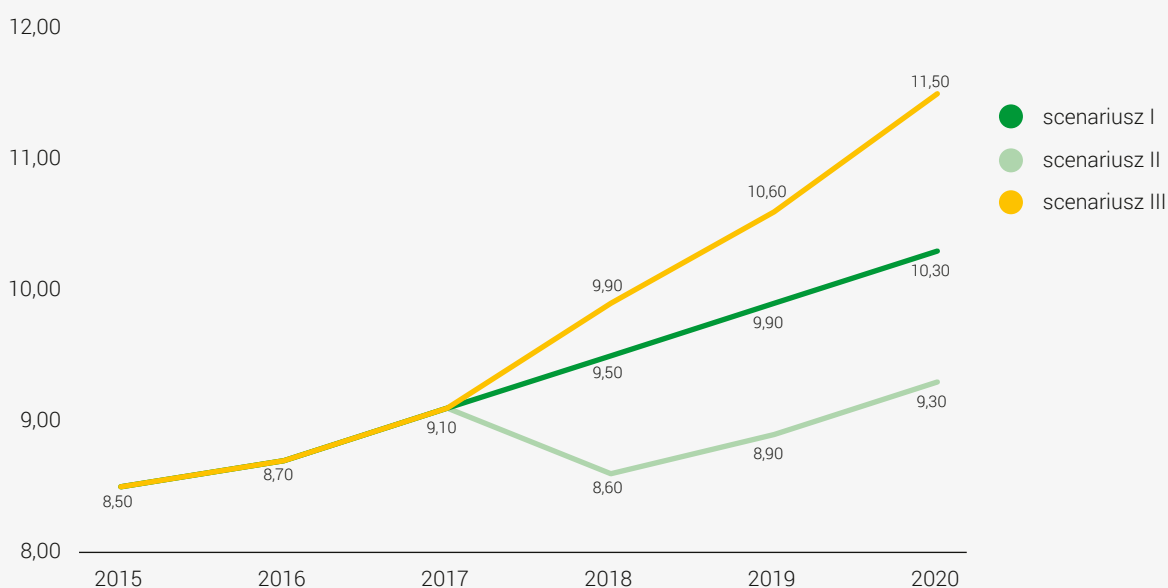
silnikowych, Amortyzatory układu zawieszenia do pojazdów samochodowych. Na drugim miejscu, wśród specjalności eksportowych, znajdują się wyroby przemysłu chemicznego z głównymi produktami, jak: Kauczuk styrenowo-butadieniowy i Poliamid. Aż **71%** eksportu trafiło do **10 największych** odbiorców. Analogicznie prawie **90% eksportu** było kierowanych do **20. największych odbiorców**.

Województwo małopolskie z perspektywy charakterystyki eksportu może być zaliczone do grupy obejmującej także takie województwa, jak: kujawsko-pomorskie, łódzkie, opolskie, podkarpackie i zachodniopomorskie. Są to województwa o średnioniskim udziale eksportu w tworzeniu PKB, także eksport per capita, import per capita oraz udział w eksporcie krajowym tej grupy województw można określić jako średnioniski. Województwa te wyróżniają się stosunkowo wysokim tempem wzrostu eksportu. Ta grupa województw może być określona jako przeciętni eksporterzy, dążący jednak do poprawy swojej pozycji.

W opracowaniu przeanalizowano także możliwe scenariusze rozwoju eksportu do 2020 roku. Zaproponowano 3 możliwe scenariusze: **Scenariusz I. Kontynuacja korzystnych trendów** – zgodnie z prognozą w roku 2020 eksport Małopolski wyniesie 10,3 mld euro, import osiągnie poziom 9,4 mld euro, a dodatkowo saldo wymiany ukształtuje się na poziomie 0,9 mld euro. **Scenariusz II. Przejściowe zakłócenia w eksporcie** – w roku 2020 wartość małopolskiego eksportu wyniesie 9,27 mld euro, importu 9,4 mld euro, zaś saldo wymiany będzie ujemne na poziomie 0,13 mld euro. **Scenariusz III. Silny wzrost zaangażowania w wymianę handlową** – w 2020 roku eksport Małopolski wyniesie 11,5 mld euro, a import 11,33 mld euro. Nadwyżka handlowa osiągnie poziom 0,17 mld euro. Można zatem mówić w Małopolsce o ukształtowaniu się trendu rosnącego eksportu.

Wykres III. Prognoza wartości eksportu w Małopolsce w latach 2016–2020 (mld euro)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pochodzących z Izby Celnej w Warszawie.

W raporcie zidentyfikowano branże kluczowe w eksporcie Małopolski. Dokonano tego przez nakładanie wyników analizy kolejnych 2 grup czynników (ilościowych i jakościowych). Biorąc pod uwagę kryteria ilościowe i wszystkie kryteria jakościowe można wskazać branże, które można określić jako **kluczowe w eksporcie Małopolski**¹: Informacja i komunikacja; Przetwórstwo przemysłowe; Maszyny i urządzenia, sprzęt elektryczny i elektrotechniczny; Sprzęt transportowy; Produkty przemysłu chemicznego. Można wskazać także branże, **aspirujące do uzyskania statusu branży kluczowej**: Metale nieszlachetne i wyroby; Przetwory spożywcze; Gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją; Tworzywa sztuczne i wyroby; Wyroby z kamienia, ceramika, szkło; Ścier drzewny, papier, tektura i wyroby; Drewno i wyroby z drewna. Biorąc pod uwagę w szczególności wyniki analizy jakościowej (zgodność ze Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju), **jako kluczową grupę produktów** należy wskazać: Meble.

Badanie kondycji małopolskich eksporterów pokazuje, że **61% przedsiębiorstw** jest zadowolonych ze swojej bieżącej kondycji. Aż **64% firm** zamierza w najbliższej przyszłości wejść na nowe rynki eksportowe. Większość przedsiębiorstw (**83%**) stosuje eksport bezpośredni, co dobrze świadczy o ich potencjale eksportowym. Własną placówkę handlową za granicą ma jedynie **3% badanych**. Zdecydowana większość (**96%**) zadeklarowało, że nawiązuje kontakty z partnerami zagranicznymi samodzielnie. Jednocześnie **22%** stwierdziło, że korzysta z usług pośredników w tym zakresie. **Dwie na trzy firmy** w województwie eksportują pod własną marką. **Trzy na cztery przedsiębiorstwa** wskazały, że podejmują działania w zakresie wzrostu konkurencyjności oferty eksportowej. **Co drugi eksporter** deklaruje, że zamierza wprowadzić nowe, dotychczas nieprodukowane produkty/usługi, aby podnieść atrakcyjność ofert eksportowej. Jest to najczęściej wskazywany sposób poprawy konkurencyjności oferty eksportowej. Na drugim miejscu, jako najczęściej wskazywana odpowiedź (45%), znalazła się poprawa jakości produktów/usług. Eksporterzy najczęściej oczekują od administracji publicznej promocji firm/produktów/usług regionalnych poza granicami Polski (**53%**) oraz pomocy w poszukiwaniu partnerów zagranicznych (**47%**). Wśród niepokojących zjawisk zdiagnozowanych u małopolskich eksporterów należy wymienić brak planu/strategii rozwoju swojej działalności u **niemal połowy badanych przedsiębiorstw**. Z kolei **68%** badanych podmiotów nigdy nie korzystała z żadnej formy finansowych zabezpieczeń transakcji z zagranicą.

---

1 Identyfikacji dokonano na podstawie klasyfikacji PKD 2007 (Polska Klasyfikacja Działalności) oraz klasyfikacji CN – nomenklatura scalona (ang. *Combined Nomenclature*, CN) – klasyfikacja statystyczna towarów, podstawowy element Wspólnej Taryfy Celnej

Małopolskie
Obserwatorium
Rozwoju Regionalnego

Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Departament Polityki Regionalnej
ul. Wielicka 72B, 30-552 Kraków

Egzemplarz bezpłatny

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego
w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020

Fundusze
Europejskie
Program Regionalny

MAŁOPOLSKA

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

www.obserwatorium.malopolska.pl